

Intieme ontmoeting op de sterfdag

Nicht overleden Abbott bezoekt graf na 75 jaar: 'This is a love story'

Door Alize Hillebrink

ZUTPHEN - Op 16-jarige leeftijd was Lenie van Avezaath (91) in 1944 ooggetuige van de dodelijke crash van de Nieuw-Zeelandse piloot William Abbott in de Zutphense uiterwaarden. Afgelopen weekend ontmoette ze voor het eerst zijn nicht Josephine Fisher uit Nieuw-Zeeland. Het werd een emotionele ontmoeting. "This is a love story, not a war story."

In de ochtend van 9 september 1944 vertrok de 22-jarige William Gibbs Abbott in zijn Mustang III serie FB148 met zijn squadron vanuit het Belgische Grimbergen met de opdracht om vijandelijke transporten aan te vallen. Boven de uiterwaarden aan de kant van de Zutphense Hoven werd zijn toestel, hoogstwaarschijnlijk door de Duitsers, neergehaald en verongelukkig hij.

'Dit is geen oorlogsverhaal, maar een liefdesverhaal'

Lenie van Avezaath was 16 jaar toen ze zijn vliegtuig zag neerstorten. "Het gebeurde 's morgens. Elf uur was het." Uit nieuwsgierigheid ging ze kijken. Maar toen ze bij hem kwam, was hij al dood. "Ze hadden hem uit het toestel geseleurd. Zijn parachute was weg en zijn vliegenierslaarzen had hij niet meer aan. Die hadden de Duitsers gepikt. Daarna heeft de gemeente hem opgehaald en is hij maandags begraven, met militaire eer. Het moest snel, want het was warm weer."

De schokkende gebeurtenis heeft grote impact op de jonge Lenie en in de jaren die volgen raakt de jonge Bill zoals hij wordt genoemd, nooit meer uit haar gedachten. "Ik denk altijd aan hem. Dat heb je nou eenmaal als je zo'n jongen gezien hebt." Zijn foto staat bij haar thuis op de kast. In haar slaapkamer staat er ook een. "Ik groet hem elke morgen. 'Dag jongen, mijn kind,' zeg ik dan. Hij zit me vaak aan te kijken. Soms wordt het me teveel, dan draai ik zijn foto om."

Als Lenie 22 jaar geleden vanuit Roosendaal terugverhuist naar Zutphen, gaat ze direct naar Bills graf. Daar aangekomen schrikt ze enorm. Het graf ligt er verwaarloosd bij. Met twee zakken aarde op haar bagagedrager fietst ze de volgende dag naar het graf, vult het en plant er bloemetjes op. Vanaf dat moment gaat ze iedere week op de fiets vanuit De Hoven naar Bills graf om er een kaarsje te branden en de bloemetjes te verzorgen. "Eerst komen de sneeuwklakjes, dan de narcisjes en in mei plant ik er vergeet-mij-nietjes." Soms komt ze er zelfs twee keer per week. "Vorige week had ik de kaars vergeten en ben ik zondags nog een keer gegaan."

75 jaar vrijheid

In 2019 en 2020 herdenken en vieren we het beëindigen van de Tweede Wereldoorlog, 75 jaar geleden. De weg naar bevrijd Nederland begon in het najaar van 1944.

In dezelfde periode dat Lenie zich met overgave over Bills graf ontfermt, vat Scoutinggroep van Rheebeek uit Eefde het plan op om het graf te adopteren. Ze weten niets van Lenies bestaan en haar liefde voor Bill. Omdat er van de familie van Abbott tot op dat ogenblik niets bekend is, wordt een brief gestuurd naar het gemeentebestuur in Auckland. Daarop volgt een jarenlange correspondentie tussen de heer Dickman, vertegenwoordiger van de scouting in Eefde en de familie van Abbott in Auckland. "Met Kerst en Pasen was er altijd post." Wanneer Dickman op de hoogte komt van Lenies bestaan wil hij haar het adres van de nabestaanden niet geven. Pas nadat Lenie in 2018 door Contact werd uitgeroepen tot Zutphense Leeuw stuurt hij het artikel naar Auckland.

Nooit eerder had Josephine Fisher (70) geweten dat er iemand is die Bill nog heeft gezien, dat er iemand is die al twintig jaar zijn graf verzorgt en wekelijks een kaarsje voor hem brandt. De toewijding van Lenie raakt haar zo dat ze Lenie met de post een wollen vest toestuurt. "Een vest om mijn hart warm te houden, voor Bill", legt

Lenie van Avezaath gaat wekelijks naar het graf om een kaarsje te branden. Foto: Alize Hillebrink

Scoutinggroep van Rheebeek tijdens de herdenking. Foto: Henk Derksen

William Gibbs Abbott
9 mei 1922 - 9 september 1944

De 21-jarige Nieuw-Zeelandse William Gibbs Abbott treedt in augustus 1941 in dienst van de Royal New Zealand Air Force. Zijn Squadron geeft onder andere luchtsteun tijdens D-Day in juni 1944. Vanaf 5 augustus 1944 voert hij onder leiding van de RAF luchtgevechten uit boven de beruchte Falaise zak in Normandië. Op 9 september 1944 krijgt zijn squadron de opdracht om vanuit het Belgische Grimbergen vijandelijke transporten aan te vallen in Nederland. Boven de uiterwaarden van de Zutphense Hoven, ter hoogte van de Vispoorthaven, wordt zijn toestel uit de lucht geschoten. Zijn vermissing wordt pas aan het einde van de aanval opgemerkt. Op radiocontact komt geen reactie. Drie dagen later ontvangt hun zoon is vermist. Squadron-

William Gibbs 'Bill' Abbott. Foto: familiearchief

leider Loud schrijft dat hij hoopt dat Abbott nog in leven is. He-las loopt alles anders.

Lenie uit. Het is ook het moment dat Josephine het plan opvat om in september 2019, 75 jaar na Bills dood, naar Nederland te komen.

De ontmoeting tussen beide vrouwen bij het graf van Bill is emotioneel en lijkt op een moment uit het programma Spoorloos. De omhelzing is innig en de vrouwen laten elkaar de eerste minuten niet los. "It touches me deeply, zegt Josep-

hine met rode ogen. Ook Lenie laat een traan. Onder haar jas draagt Lenie het vest van Josephine, gebreid in de auberginekleur van de scouting. "De verbinding tussen Bill en Lenie is a loving bond," zegt Josephine. "De impact die Bills dood op Lenie heeft gehad moet heel diep zijn gegaan. Lenie moet wel een bijzondere band met hem hebben."

Lenie van Avezaath (91): 'Ik denk altijd aan hem'

Bij het graf vertelt Josephine dat er thuis werd gezwegen over de dood van Bill. "Het illustreert hoe groot de pijn was. Het was oorlog", roept ze uit. "Onder ieder dak was pijn. Zijn moeder had niets dan een zwart telegram dat Bill vermist was. Zijn ouders begroeven Bills dood in zichzelf."

Nog onder de indruk van elkaar staan beide dames bij het graf. "Het is ongelooflijk magisch om hier deel van uit te maken," zegt Josephine. De scoutinggroep en de weduwe van de onlangs overleden heer Dickman staan er bij. "Ik weet zeker dat mijn moeder heel dankbaar zal zijn. Bills geestelijke aanwezigheid is nog altijd hier, dat voel ik. "This is a love story, not a war story."

Lenie van Avezaath (91) valt in de armen bij Josephine Fisher (70). Foto: Henk Derksen

Bill Abbott, rechtsboven, op 21-jarige leeftijd. Foto: Familiearchief

Lenie en Josephine bij het graf. Foto: Henk Derksen

van Nieuw-Zeelandse piloot